

אליהו הנביא – סיפור על הגב' לאה צ'ולק ע"ה.

מהבקר אבא אומר שֶהיום כֵּלָם חִיבִים לישון. למה? כְּדֵי שֶבְלִיל הסדר יִהְיֶה לָנו כֵּחַ. כֵּחַ לְהִיּוֹת עֲרִים וְכֵחַ לְשִׁיר 'מה נִשְׁתַּנָּה', וְכֵחַ לְהִתְבַּיֵּא אֶת הָאֲפִיקוֹמָן... אבא אָמַר לִי: "אתה הֵכִי חֲשׁוּב, אֵלֶיָּהּ, כִּי אַתָּה בֶּן אֲרֵבֶע, הִצָּעִיר בְּיָלָדִים, וְאַתָּה – אַתָּה תִּשְׁרֹר אֶת 'מה נִשְׁתַּנָּה' הָרֵאשׁוֹן!!!"

הִתְרַגַּשְׁתִּי וְרִצִּיתִי כְּכֵר לישון כְּדֵי שֶיִּהְיֶה לִי כֵּחַ.

אֲכַלְנוּ אַרְוֹחַת צִהָרִים שֶל מָרְק וְעוֹף. בְּבֵית הָיָה רִיחַ נִהְדָר שֶל נִקְיוֹן

מְעֻרָב בְּאֶכָל שֶל פֶּסַח, הַמְטֻבָּח כְּלוֹ נֶצֶץ בְּצַבֵּעַ שֶל נֶגֶר, כֶּסֶף, וְהִזְתָּה לִי הִרְגָּשָׁה חֲגִיגִית בְּלֵב.

נִכְנַסְתִּי לַמְטָה הָרֵאשׁוֹן. עֲצַמְתִּי עֵינַיִם וְדַמְיַנְתִּי אֶת עֲצַמִּי עוֹמֵד עַל הַכֶּסֶף וְשֹׁר בְּקוֹל גְּדוֹל: "מה נִשְׁתַּנָּה...!" גִּמְרַתִּי אֶת 'שֶבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים חֶמֶץ וּמִצָּה' וְהִרְגַּשְׁתִּי שֶאֲנִי עֹדֵן עַר. הַמְשַׁכְתִּי ל'שֶבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שֶאֲרַ יְרֻקוֹת' וְעֹדֵן לֹא נִרְדַּמְתִּי. נִסִּיתִי לְהִזְכֵּר מֵה קֹדֶם, 'שֶבְכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מְטֻבִּילִין' אוּ 'בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסֻבִּין' וְלֹא הִצְלַחְתִּי לְהִזְכֵּר, וְעֹדֵן אָנִי עַר.

הִחְלַטְתִּי לַעֲשׂוֹת סִיבּוּב קֶטָן בְּבֵית וְלִבְדֹק מֵה קוֹרָה. אבא יָשָׁן. אֲמָא יִשְׁנָה. אַחֲוִיתִי דְבוֹרִי יִשְׁנָה. אַחֲוִיתִי נַעֲמָה יִשְׁנָה.

הַשֶּׁקֶט הָיָה קֶצֶת הַפְּחִיד אוֹתִי. כְּכֵר רִצִּיתִי לְהַעֲרִיר אֶת אֲמָא אוּ לְפַחֹת אֶת נַעֲמָה, אֲכָל יַדְעִיתִי שֶאֲסוּר. הִחְלַטְתִּי לִבְדֹק אִם גַּם אֲצֵל בּוֹסְקִילָה יִשְׁנִים, וְאִם גַּם אבא שֶלָּהֶם אָמַר שֶיִּשְׁנִים הַיּוֹם עִם פִּיג'מוֹת. נַעֲלַתִּי נַעֲלִים וּפְתַחְתִּי אֶת הַדֶּלֶת שֶל הַבַּיִת, סִגְרַתִּי אוֹתָהּ בְּשֶׁקֶט וְנִרְדַּמְתִּי בַמְדַרְגוֹת הַדֶּלֶת שֶל בּוֹסְקִילָה. הַקְּשַׁבְתִּי וְהָיָה שֶם שֶׁקֶט. רַק הַתִּינַקַת שֶלָּהֶם בְּכַתָּה קֶצֶת וּמִיד נִרְגָּעָה. הַמְשַׁכְתִּי לְרַדֵּת בַּמְדַרְגוֹת עַד שֶהִגַּעְתִּי לַחֲצַר. יוֹאוּ! כִּמָּה נָקִי כָאֵן! מַעֲנֵן מִי נָקִה כֵּל כֹּף יָפֵה. נָקוּ גַם מְאַחֲוִרֵי הַגֶּזֶר? אָנִי יוֹרֵד לֹאט לֹאט בַּמְדַרְגוֹת וּבוֹדֵק אִם נָקוּ גַם מְאַחֲוִרֵי הַגֶּזֶר. לֹא! לֹא נָקוּ בְכָלֵל! חֲבָל.

אָנִי מִמְשִׁיף לְלֶקֶת. מַעֲנֵן מְאֹד לְלֶקֶת בְּרַחֲוּבוֹת בַּיּוֹם שֶל לַיִל הַסֶּדֶר. הַכֵּל שֶׁקֶט וְנָקִי וּמְסֻדָּר, כָּאֵלוּ הָאֲמָהוֹת נָקוּ בְּאֶקוֹנוֹמִיקָה גַם אֶת הַרַחֲוּבוֹת. בְּמַרְפֶּסֶת אַחַת אָנִי רוֹאֶה אבא אֶחָד פּוֹרֵשׁ לִיבוֹשׁ הַמַּוְנָה וְעֵלִים שֶל חֶסֶה! וְאוּ! כִּמָּה עֵלִים! בְּמַרְפֶּסֶת שְׁנִיָּה אָנִי רוֹאֶה בְּחוֹר אֶחָד בּוֹדֵק אֶת הַמְצוֹת לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. מָה, גַּם בַּמְצוֹת יִשׁ כִּיסִים שֶצָּרִיף לִבְדֹק?

מְבֵית אֶחָד אָנִי שׁוֹמֵעַ אֶת הַקְּלֻטָּה שֶל רַבִּי אֶלְתֵּר: "פִּרְעָה בְּפִיג'מָה בְּאֲמַצֵּעַ הַלֵּילָה, אוּי אוּי אוּי אוּי..." וּפְתָאוֹם אָנִי שֶׁם לֵב! הֵי! גַם אָנִי לְבוֹשׁ בְּפִיג'מָה! אֵף פַּעַם לֹא יִצְאֵתִי מֵהַבַּיִת בְּפִיג'מָה! זֶה מִמֶּשׁ מְצַחֵק! אָנִי שׁוֹב מְבִיט בְּפִיג'מָה שְׁלִי וְצוֹחֵק קֶצֶת עַל אֵיף שֶאֲנִי נִרְאָה, אֲבָל כְּשֶאֲנִי מְבִיט שׁוֹב סְבִיבִי אָנִי לֹא מְכִיר בְּכָלֵל אֶת הָאֲזוֹר, וְלֹא יוֹדֵעַ אִיפֹה הֵגֵן שֶל מִיכָלִי, וְהֵכִי מִפְחִיד – אָנִי לֹא יוֹדֵעַ אִיפֹה הַבַּיִת שְׁלִי!

אֵיף... אֵיף אֶחָזֵר הַבַּיִתָּה? אִיפֹה אבא וְאֲמָא שְׁלִי? אִיפֹה אָנִי? וְעוֹד מַעֲט לַיִל הַסֶּדֶר.

אָנִי מְנַסֶּה לְחַזֵּר לְרַחֲוֵב שֶמִּמְנוּ הַגַּעְתִּי, אֲבָל אָנִי מְרַגֵּשׁ שֶאֲנִי מְסַתְּבֵף וּמְסַתְּבֵף, וּפְתָאוֹם מְתַקְרָב אֵלַי מִיִּשְׁהוּ מְכָר, הֵרִי זֶה דוֹד שְׁלִי מִתְתַּנְּהוּ! אָנִי רָץ לְמִתְתַּנְּהוּ בְשִׁמְתָהּ, הוּא בּוֹדָאֵי יַעֲזֹר לִי!

אויש'ש! זע בכלל לא מתתנהו! זע מיישהו אחר שדומה למתתנהו בזקן!
פתאום אני מתחיל לבכות בקול גדול. ה'מתתנהו' מסתובב ורואה אותי בוכה. הוא מתקרב אלי ואני רואה
שהוא בכלל לא דומה לדוד שלי אפילו בזקן. ה'מתתנהו' שואל אותי: מי אתה? איך קוראים לך? אבל אני
רק בוכה ובכלל לא עונה דבר.

ה'מתתנהו' מביט בשעון שלו ונושף את שפתיו. הוא אומר: "מאחר לי נורא בשביל ההרפתקאות האלה
עכשו!" ואני בוכה בקול עוד יותר חזק, ואז הוא אומר: "נדמה לי שב'אש'ל אברהם' יש גמ"ח לילדים
אבודים".

ה'מתתנהו' נותן לי דג ואומר: "בא נלך". אני אפילו לא שואל לאן הולכים, אלא נותן דג למתתנהו ושנינו
מתחילים לרוץ. ה'מתתנהו' אומר לי: "אולי תגלה לי איך קוראים לך?" אבל אני רק בוכה והולך, הולך
ובוכה והפיג'מה שלי נרטבת מדמעות. ה'מתתנהו' מגיע לבנין נמוך ומצחיק ועולה אתי שתי קומות. זה לא
הבית שלי בכלל, וגם לא דומה לבית שלי. הוא דופק בדלת ופותח לו ילד אהד. הילד צועק לתוך הבית:
"הי!!! הגיע ילד חדש!" ה'מתתנהו' מסתכל עלי ואומר לי: "להתראות, ילד, פסח פשר ושמש!" אני לא
אומר לו כלום, וה'מתתנהו' אומר לילד שפתח את הדלת: "מצאתי אותו ברחוב. הוא לא רצה לגלות לי איך
קוראים לו!"

הדלת נסגרת ואני נשאר בתוך הבית. הדמעות שלי זולגות עוד יותר חזק. כל הילדים בבית הזה לבושים
בבגדים יפים של פסח, ורק אני בפיג'מה. ילד אהד אומר לי: "איך קוראים לך?" ילד אחר אומר לי:
"איפה אתה גר?" ואני בוכה, בוכה.

ואז נכנסת האמא. היא מבקשת מכלם שילכו לתדרים, ונשארת אתי לבד. היא נותנת לי עוגיה של פסח (גם
לנו יש בבית פאלה) ואומרת לי בשקט לשבת על הספה. היא מביאה לי טישו לנגב את הדמעות. אני יושב
על הספה הפחלה שלהם ומביט סביבי. האמא אומרת לי: "אולי תספר לנו איך קוראים לך? כך נספיק
להתקשר להורים שלך עוד לפני שיכנס החג, כדי שלא ידאגו", אבל אני לא אומר כלום.

אני אווז בעוגיה בדי ומברך בשקט. האמא מקשיבה לברכה שלי, עונה "אמן", ואומרת לאבא: "לא
שמעתי באיזו הברה הוא ברח. נדמה לי חסדי, אבל לא בטוח". אני לא מבין כלום, וממשיך לנגס מהעוגיה
ביסים קטנים. האמא אומרת לי: "אם תחליט שאמה רוצה לספר לי איך קוראים לך, אז תבוא ותגיד,
טוב?" ואני מהנהן בראשי.

האמא הולכת למטבח, ואני מביט סביבי, והכל כל כך מעניין!
ילד אהד מתישב לידי, ומתחיל לדבר אתי. "אתה מרשה לי לבדוק רגע את הכפה שלך?" הוא שואל אותי.
אני עושה עם הראש 'כן', והוא מוריד את הכפה ומביט בה. "אלהו!" הוא קורא בקול גדול, והאמא קוראת
בשמחה: "אלהו הנביא בא לבקר אותנו בליל הסדר". אפילו אני צוחק קצת, אבל אני לא רוצה לגלות להם
מה שם המשפחה שלי (נייס!). פתאום אני נזכר שאבא רוצה שאשאל אותו את ארבע הקשיות ודמעות
מתחילות לזלג שוב מעיני.

האמא מתקרבת שוב. "חג שמח אליהו! רוצה שאלביש לך בגדי חג?" אני שמח, מתבייש להיות עם פיג'מה
ליד כלם. האמא מלבישה לי בגדים יפים מאד, של פסח! כשהיא מלבישה אותי אני מרגיש שצעים לי.

השרוולים ארפים קצת (נראה לי שזו חלצה של בנות, יש לה פסים נרדים בקצה, אבל לא אכפת לי בכלל, זו חלצה חגיגית!)

גם המכנסים יפים. האמא מלבישה לי גרביים, ואני עצוב שאין לי נעלי שבת. האמא רואה שאני כמעט מתחיל לבכות שוב, ושואלת אותי: "אלו הן נעלי השבת שלך?" אני עושה עם הראש 'לא' עצוב, והאמא מבקשת מהילדה ללכת לשכנה ולבקש נעלים בשבילי. הילדה נותנת לי יד ומסבירה לי שפדאי שאבא אתה פדי למד את הנעלים, שתהיינה נוחות לי.

אני רואה כבר את הנרות דולקים וקערה גדולה של ליל הסדר נצבת על השלחן הנוצץ. אני מתרגש עם כל הבגדים החדשים שיש לי. האמא אומרת שוב: "אליהו הקטן, אולי תספר לנו סוף סוף מי אתה, והיכן אתה גר?"

אבל אני שותק. אני לא רוצה להגיד להם כלום ונדי. האמא מנסה שוב: "מעשה לי עם הראש 'כן' או 'לא', בסדר? בסדר. לעשות עם הראש אני מסכים.

"שם המשפחה שלך הוא הלפרט?" האמא שואלת, אני עושה "לא". "שטרן?" "ברוך?" אינני ששטט?" "יעקב?" "מצרפי?" אני עושה כל הזמן "לא" עם הראש.

ילד אחד אומר: "אמא, תנסי פה, בטוח פה!" והאמא אומרת: "פה?" ואני עושה "לא" חזק. ואז האמא אומרת: "בוסקילה?" ואני מתבלבל קצת (פי השכנים שלנו הם בוסקילה), ולא עושה כלום. אז האמא אומרת: "קוראים לך אליהו בוסקילה, תמודי?" ואז אני מנענע חזק את ראשי מימין לשמאל וזה מצחיק אותי מאד. (כי בכל פעם שאני הולך להרבה זמן לשכנים שלנו, בוסקילה, אמא שלי אומרת שבסוף יקראו לי אליהו בוסקילה.)

אז האמא מתחילה לחגור, ואני יודע שהיא תשאל אותי שאלה מענינת עכשו. הילדות מקשיבות בשקט ואני כבר במתח מה תהיה השאלה, והאמא שואלת: "אמא שלך הכינה לפסח ארוז?" ואני עושה עם הראש חזק: "לא!!!" האמא אומרת: "אז הוא לא בוסקילה. בטוח."

האמא שואלת: "אמא הכינה לפסח קנידעלך?" ושוב אני עושה עם הראש: "לא!!!" והאמא אומרת: "הם לא אוכלים שרויה, כך נראה. אולי מישוהו מוכן ללכת איתו לבית הכנסת הקסידי ולבדק אם מישוהו מכיר אותו שם?"

אבל כשאני שומע את זה, אני כמעט מתחיל לבכות שוב, אני לא רוצה ללכת מפה. טוב לי פה, ואני רוצה להשאר. אני נצמד לאמא הזאת לבגדים כדי שפלאם יבינו שאני לא הולך. האמא מבינה את זה מצדו, ואומרת: "נו, טוב, נקנה שיגיעו מהר וימצאו את אליהו הנביא הנחמד."

הילדות מורידות לי לגו נקי מהארון למעלה, ואני משחק בשמחה ורואה איך עורכים את השלחן בגביעי כסף מבריקים, במפיות בצבע בורדו ובהרבה צלחות גדולות וקטנות. "לזכר את הכוס של אליהו הנביא!" אומרת האמא, ואני לא יודע אם היא מתכננת אלי או לאליהו הנביא האמתי.

האבא חוזר מבית הכנסת ולובש קיטל לכן ניפה. האבא עושה קדוש, ונוטל ידים, אחר כך אוכלים לפירס תפוחי אדמה. כמעט כל הזמן אני יושב על הברכים של האבא והזקן שלו מדגדג אותי במצח. אני מסתכל איך הוא חוצה את המצה לשני חלקים, ופתאום אני מתחיל להיות עצוב, כי אני זוכר שאת החלק הגדול מחביאים לאפיקומן. מה יהיה? האם אקבל מתנת אפיקומן השנה?

אני כמעט פורץ בבכי גדול, והאבא מלטף לי את השערות.

בחור אהד שיושב ליד השלחן רואה שאני כמעט בוכה וקורא לי לצד. "אתה רוצה גם כן אפיקומן?" אני עושה עם הראש "כן". "אם תגלה לי איך קוראים לה, ארשה לה לקחת את האפיקומן שלי", הוא אומר לי. "איך קוראים לה?" אני עושה עם הראש "לא". ואז בחור צוחק ואומר: "טוב, תברך אותי ששנה הבאה אהיה חמו, בסדר? ואז ארשה לה לקחת את האפיקומן שלי". אני עושה עם הראש חזק חזק "כן", והבחור שמת. "אבל אל תגלה לאף אהד", הוא אומר לי, "שתהנה להם הפתעה!" אני ממשיך להנהו, אני לא מגלה לאף אהד כלום היום.

אני הולך לסיבוב קצר במטבח, ורואה שם את האמא עומדת על שרפרף קטן שנצב ליד הפירים, בנדה מצקת והיא מערבבת את התבשיל שבתוך הסיר הענק! מעולם לא ראיתי סיר גדול כזה! אם לא היתה עומדת על שרפרף לא היתה מגיעה אליו! ואו!

ואז, מיד אהרי שהאבא הכריז 'מגיד' בקול גדול, נשמעו דפיקות חזקות בדלת. "אלהיו הנביא הגיע מקדם היום?" שואל מישהו, וכלם מסתכלים עלי! האמא אומרת: "שאלהיו יפתח את הדלת לאלהיו!" אני רץ לפתח. ומי בפתח?? **אבא ואמא!**

אבא ואמא רואים אותי ואינם מאמינים, הם לא מצליחים לומר מלה. הם צוחקים ובוכים ומחבקים אותי חזק, ואמא מנשקת אותי ובוכה, ואבא מרים אותי ומכניס את הראש שלי לתוך הזקן שלו.

"בואו, בואו, תפנסו!" האמא מזמינה אותם להפנס, ואמא שלי אומרת: "אין לה משג פמה זמן שאנחנו מחפשים אותו, ועד היכן כבר הגענו. ולי אין משג למה לא באנו לכאן מיד, והרי פאן זה הגמ"ח הכי ידוע של ילדים אבודים!"

האמא מכניסה את אבא ואמא שלי למטבח. "עדיין לא קדשתם, נכון?" היא מגישה להם גביע יפה מקסר, ואני עדין מטמין את ראשי בזקנו של אבא שלי, אבא אומר שוב, "אוי, אלהיו!". האמא אומרת: "הוא היה ילד נהדר! הוא לא בכה בכלל! הוסיף כל כך לליל הסדר פאן! ילד נפלא!"

"נהזר הביתה", אומר אבא אהרי שהתאושש קצת, "עדיין לא התחלנו את הסדר". אנחנו יורדים וחוזרים הביתה. ורק בבית אני נזכר שהבגדים שעלי הם בכלל לא שלי, הם של האמא הטובה מליל הסדר.

שאלות

1. תארי במחברת ספרות את תחושותיו של אליהו (העתיקי מן הסיפור מילות תאור לכל מצב):
בבית: _____ מיד כשיוצא מן הבית: _____ כאשר הוא מבין שנעלם: _____
כאשר הוא אווז בידו של 'מתתיהו': _____ כאשר הוא מגיע לגמ"ח לילדים אבודים: _____
2. לקטי מן הסיפור 3 מנהגים הקשורים לפסח וכתבי לאיזו עדה הם שייכים.
3. תארי את ליל הסדר בביתך. אילו מנהגים מיוחדים יש לכם? מי מתארח בביתכם? אלו שירים או פיוטים אתם נוהגים לשיר?
4. האם את 'הלכת לאיבוד' פעם? ספרי על כך!